

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) utvrdit će tehničke uvjete i osigurati finansijska sredstva za izradu i postavljanje informacione table sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika utvrđuju se sljedeće mjere zaštite koje se odnose na prostor definiran u tački I stav 3. ove odluke:

- dozvoljeni su isključivo konzervatorsko-restauratorski radovi, radovi tekućeg održavanja i radovi koji imaju za cilj prezentaciju spomenika, uz odobrenje federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje i stručni nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine;
- obavezno je sačuvati izvorni izgled objekta u pogledu obrade arhitektonskih detalja, boje i obrade zidova, tretmana fasada, konstrukcije objekta i oblika krova i nije dozvoljena promjena karakteristika objekta uklanjanjem ili dodavanjem pojedinih dekorativnih elemenata i arhitektonskih detalja;
- prilikom konzervatorsko-restauratorskih radova koristiti identične materijale i obradu;
- prilikom intervencija mora biti očuvan autentičan izgled unutrašnjeg prostora;
- dozvoljeni su radovi u enterijeru objekta (instalacije grijanja i drugi radovi) pod uvjetom da se sačuvaju izvorne karakteristike objekta;
- objekat se može koristiti u obrazovne, kulturne svrhe, odnosno na način koji neće ugroziti integritet objekta i njegovo značenje u strukturi i slici grada.

IV

Stavljaju se van snage svi provedbeni i razvojni prostorno-planski akti u dijelu u kojem su u suprotnosti sa odredbama ove odluke.

V

Svako, a posebno nadležni organi Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradske i općinske službe, suzdržat će se od preduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu oštetiti nacionalni spomenik ili dovesti u pitanje njegovu zaštitu.

VI

Ova odluka dostavit će se Vladi Federacije, federalnom ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje, nadležnoj službi zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine i općinskom organu uprave nadležnom za poslove urbanizma i katastra, radi provedbe mjera utvrđenih u tačkama II – V ove odluke, te nadležnom općinskom sudu radi upisa u zemljišne knjige.

VII

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web stranici Komisije (<http://www.kons.gov.ba>).

VIII

Prema članu V, stav 4. Aneksa 8 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

IX

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović i Ljiljana Ševo.

Broj 07.3-2.3-73/12-41

7. novembra 2012. godine
Sarajevo

Predsjedavajuća Komisije
Ljiljana Ševo, s. r.

URED ZA VETERINARSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

1281

Na temelju članka 10. stavak 5. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), članka 5. Pravilnika za kontrolu salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom ("Službeni glasnik BiH", broj 46/10) i članka 61. stavak 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O CILJEVIMA ZA SMANJENJE PRISUSTVA BAKTERIJA VRSTA SALMONELLA KOD ODRASLIH RASPLODNIH JATA VRSTE GALLUS GALLUS

Članak 1.

(Predmet)

Ovim se Pravilnikom propisuju ciljevi i način uzorkovanja za smanjenje prisustva Salmonella enteritidis, Salmonella infantis, Salmonella hadar, Salmonella typhimurium uključujući monofaznu Salmonella typhimurium s antigenskom formulom 1,4,[5],12:i:- i Salmonella virchow (u daljnjem tekstu: relevantni serotipovi salmonela) kod odraslih rasplodnih jata vrste Gallus gallus.

Članak 2.

(Definicije)

Definicije koje se koriste za potrebe ovoga Pravilnika su definicije iz članka 2. Pravilnika za kontrolu salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom.

Članak 3.

(Ciljevi)

- (1) Cilj za smanjenje salmonela kod odraslih rasplodnih jata vrste Gallus gallus iznosi 1% ili manje maksimalnog procenta odraslih rasplodnih jata vrste Gallus gallus na relevantne serotipove salmonela.
- (2) Procjenu postignutih ciljeva vrši Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured) u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine na kraju kalendarske godine uzimajući u obzir odredbe Pravilnika za kontrolu salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom.
- (3) Šema testiranja na temelju koje se vrši procjena postignutih ciljeva se nalazi u Pravitku ovoga Pravilnika i čini njegov sastavni dio.

Članak 4.

(Program)

- (1) Ured će u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine na temelju odredbi ovoga Pravilnika i Pravitka II. Pravilnika za kontrolu salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom propisati godišnji Program za smanjenje prisustva bakterija vrsta Salmonella kod odraslih rasplodnih jata vrste Gallus gallus.
- (2) Program iz stavka (1) ovog članka je obvezujući za sve relevantne subjekte uključene u implementaciju istog, sukladno odredbama članka 5. stavak (3) i članka 6.

stavak (2) Pravilnika za kontrolu salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom.

Članak 5.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika, prestaje važiti Privitak I Pravilnika o programu testiranja za smanjenje prisutnosti određenih serotipova salmonela kod peradi vrste Gallus gallus i ćurki ("Službeni glasnik BiH", broj 85/10).

Članak 6.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 02-7-02-2-558-10/12

29. studenoga 2012. godine

Sarajevo

Direktor

Ljubomir Kalaba, v. r.

PRIVITAK

Program testiranja određen za utvrđivanje ostvarenosti cilja za smanjenje prisutnosti relevantnih serotipova Salmonella kod odraslih rasplodnih jata vrste Gallus gallus

1. Opseg uzimanja uzoraka

Uzimanje uzoraka za otkrivanje prisustva bakterija vrsta Salmonella enteritidis, Salmonella infantis, Salmonella hadar, Salmonella typhimurium i Salmonella virchow (relevantni serotipovi salmonela) mora obuhvatiti sva odrasla rasplodna jata vrste Gallus gallus s najmanje 250 jedinki ("rasplodna jata").

Uzorkovanje će se vršiti ne dovodeći u pitanje odredbe Pravilnika za kontrolu salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom ("Službeni glasnik BiH", broj 46/10) i Pravilnika o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza ("Službeni glasnik BiH", broj 46/10) u pogledu uvjeta monitoringa za druge vrste životinja ili druge serotipove.

2. Monitoring (praćenje) rasplodnih jata

2.1. Lokacija, učestalost i način uzimanja uzoraka

Uzorki rasplodnih jata uzimaju se na inicijativu subjekta u poslovanju s hranom (u daljnjem tekstu: vlasnik) i kao dio službenih kontrola.

2.1.1. Uzimanje uzoraka na inicijativu vlasnika

Uzorki se uzimaju svaka dva tjedna na mjestu koje je na temelju dostavljenog programa osobne kontrole mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH odredilo između slijedeće dvije mogućnosti:

- (a) u valionici; ili
- (b) na posjedu:

Mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine primjenjuje jednu od gore navedenih mogućnosti na cjelokupni program testiranja za sva rasplodna jata brojlerskih pilića i na jednu od tih mogućnosti za rasplodna jata nesilica. Uzorkovanje rasplodnih jata nesilica koje nesu jaja za valenje koja su namijenjena izvozu, u svakom se slučaju odvija na posjedu. Uzorkovanje kod koka nesilja prije eksploatacije bit će navedeno u Programu za smanjenje prisustva bakterija vrsta Salmonella enteritidis i Salmonella typhimurium kod koka nesilja.

Utvrđuje se postupak prilikom uzorkovanja na inicijativu vlasnika koji garantira da se u slučaju otkrivanja prisustva relevantnih serotipova salmonela laboratorija koja vrši analizu bez odlaganja obavještava mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta, a oni Ured za veterinarstvo BiH. Pravodobna obavijest o otkrivanju prisustva bilo kojeg relevantnog serotipa salmonela je na odgovornosti vlasnika i laboratorija koji vrši analizu.

Odstupajući od prvog dijela ove točke, ukoliko je za dvije uzastopne kalendarske godine dostignut cilj u svezi s smanjenjem prisutnosti bakterija iz roda Salmonela u cijeloj državi, uzorkovanje na posjedu može se pomaknuti na svaka tri tjedna, što je diskrecijsko pravo mjerodavnog tijela entiteta i Brčko Distrikta BiH. Međutim, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može se odlučiti da se zadrži ili na povrat na dvotjedni interval ispitivanja u slučaju da se na posjedu otkrije prisustvo relevantnih serotipova salmonela u uzgojnom jatu i/ili u bilo kojemu drugomu slučaju koje mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH smatra primjerenim.

2.1.2. Uzimanje uzoraka u okviru službene kontrole

Službeno uzimanje uzoraka sastoji se od:

2.1.2.1. Ukoliko se uzorki uzimaju u valionici na inicijativu vlasnika:

- (a) rutinskog uzimanja uzoraka svakih 16 tjedana u valionici;
- (b) rutinskog uzimanja uzoraka na posjedu u dva navrata tijekom proizvodnog ciklusa, prvi put u roku od četiri tjedna nakon prijelaza u fazu nesivosti ili preseljenja u objekt za nesenje, a drugi put pri kraju faze nesivosti, najranije osam tjedana prije završetka proizvodnog ciklusa;
- (c) dodatnog uzimanja uzoraka na posjedu radi utvrđivanja prisustva relevantnih serotipova salmonela nakon otkrivanja pozitivnih nalaza u uzorcima iz valionice.

2.1.2.2. Ukoliko se uzorki uzimaju na posjedu na inicijativu vlasnika, rutinsko uzimanje uzoraka mora se provesti u tri navrata tijekom proizvodnog ciklusa:

- (a) u roku od četiri tjedna nakon prijelaza u fazu nesivosti ili preseljenja u objekt za nesenje;
- (b) pri kraju faze nesivosti, najranije osam tjedana prije završetka proizvodnog ciklusa;
- (c) u bilo kojemu trenutku tijekom proizvodnog ciklusa nakon isteka dovoljno vremena od uzimanja uzoraka iz podtočaka (a) i (b) ove točke.

2.1.2.3. Odstupajući od stavaka 2.1.2.1. i 2.1.2.2., ukoliko je za dvije uzastopne kalendarske godine postignut cilj smanjenje prisutnosti bakterija iz roda Salmonela u cijeloj državi, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može zamijeniti rutinska uzorkovanja uzorkovanjem:

- (a) na posjedu u jednoj prilici bilo kada tijekom proizvodnog ciklusa i jednom godišnje u valionici; ili
- (b) na posjedu u dvije prilike koje su međusobno dovoljno udaljene bilo kada tijekom proizvodnog ciklusa.

Međutim, mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH može se odlučiti da se zadrži ili da se vrati na uzorkovanje navedeno u stavku 2.1.2.1. ili 2.1.2.2. u slučaju otkrivanja prisustva relevantnih serotipova salmonela u rasplodnim jatima na posjedu i/ili u bilo kojemu drugom slučaju koje mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH smatra odgovarajućim.

Uzorkovanje koje se provodi u sklopu službene kontrole zamjenjuje uzorkovanje na inicijativu vlasnika.

2.2. Protokol uzimanja uzoraka

2.2.1. Uzimanje uzoraka u valionici

Pri svakom uzorkovanju uzima se barem jedan uzorak po rasplodnom jatu.

Uzorkovanje se mora podesiti da bude na dan izvale kada su dostupni uzorki iz svih rasplodnih jata. Ako to nije moguće, mora se garantirati da su uzorki prikupljeni od svakog jata najmanje u frekvenciji kako je navedeno u stavku 2.1.

Sav materijal iz svih valionika iz kojih se izvaljeni pilici premještaju na dan uzorkovanja će razmjerno doprinijeti setu uzoraka.

Ukoliko je u valionicima više od 50 000 jaja po jednom rasplodnom jatu, od tog jata se sakuplja drugi uzorak.

Uzorak se sastoji barem od:

- jednog zbirnog uzorka vidljivo uprljanih podložaka košara za valjenje, koji se nasumično uzima iz pet odvojenih košara za valjenje dok se ne dobije površina od ukupno najmanje 1m²; ukoliko se uložena jaja iz jednog rasplodnog jata nalaze u više valionika, jedan ovakav zbirni uzorak uzima se iz do pet valionika; ili
- jednog uzorka koji se uzima s jednim ili nekoliko navlaženih tekstilnih briseva ukupne površine od barem 900 cm², uzetog neposredno nakon premještanja peradi s čitave površine podloge od barem ukupno pet košara za valjenje, ili pahuljica s pet mjesta, uključujući s poda, iz svih košara za valjenje, a najviše do pet košara za valjenje s izvaljenim jajima iz jata, osiguravajući da je uzet barem jedan uzorak po jatu iz kojega potječu jaja; ili
- 10 g ljuski razbijenih jaja uzetih iz ukupno 25 različitih košara za valjenje, odnosno 250g početnog uzorka u do pet valionika s izvaljenim jajima iz jata, zdrobljenim, pomiješanim i poduzorkovanim od čega se uzima 25 g poduzorka za ispitivanje.

Postupak izložen u točkama (a), (b) i (c) potrebno je slijediti radi uzorkovanja na inicijativu vlasnika, kao i za službeno uzorkovanje. Međutim, nije obvezno uključiti valionik s jajima iz različitih jata ukoliko je barem 80% jaja u drugim uzorkovanim valionicima.

2.2.2. Uzimanje uzoraka na posjedu

2.2.2.1. Rutinsko uzimanje uzoraka na inicijativu vlasnika

Uzorkovanje se prvenstveno sastoji od uzoraka fecesa, a namijenjeno je otkrivanju 1%-tne učestalosti pojavnosti u jatu s 95%-tnom razinom sigurnosti. U tu svrhu uzorci moraju sadržavati jedno od slijedećeg:

- Zbirne uzorke fecesa koji se sastoje od pojedinačnih uzoraka svježeg fecesa, od kojih svaki teži najmanje 1 g i uzimaju se nasumično na različitim mjestima u objektu za uzgoj rasplodne peradi, ili ukoliko životinje imaju slobodan pristup u više objekata na određenom posjedu, iz svake skupine objekata u kojoj se drže rasplodna jata. Za analizu uzorci fecesa se mogu objediniti u najmanje dva zbirna uzorka.

Broj mjesta na kojima se uzimaju pojedinačni uzorci fecesa za pripremu zbirnog uzorka je slijedeći:

Broj peradi koja se drži u rasplodnom jatu	Broj uzoraka fecesa koji se uzimaju u rasplodnom jatu
250 - 349	200
350-449	220
450-799	250
800-999	260
1 000 ili više	300

- Brisevi obuće i/ili uzorci prašine:

Navlake za obuće moraju imati zadovoljavajuću sposobnost upijanja vlage. Mogu se uporabiti i "čarape" od gaze, koje su u tu svrhu prihvatljive.

Površina navlake za obuće mora biti natopljena odgovarajućom otopinom (kao što je 0,8% otopina natrijeva

klorida, 0,1% pepton u sterilnoj deioniziranoj vodi, sterilna voda ili bilo koje drugo otapalo koje odobri mjerodavno tijelo).

Prostor se obilazi hodajući tako da se sakupe reprezentativni uzorci iz svih dijelova objekta ili odgovarajućeg sektora. To uključuje područja sa steljom i podnicama, ukoliko je hodanje po podnicama sigurno. U uzorkovanje su uključeni i svi odvojeni odjelci u sklopu objekta. Po završetku uzorkovanja u odabranom sektoru objekta navlake za obuće se pažljivo skidaju kako se sakupljeni materijal ne bi odvojio.

Uzorci se sastoje od:

- pet pari navlaka za obuće, gdje svaki predstavlja oko 20% površine objekta; brisevi se radi analize mogu objediniti u minimalno dva zbirna uzorka; ili
  - barem jednog para brisa obuće koji predstavlja čitavo područje objekta i dopunski uzorak prašine koji se sakuplja s više mjesta kroz čitavu nastambu s površina koje imaju vidljivo nakupljenu prašinu. Za sakupljanje uzoraka prašine moraju se koristiti jedan ili nekoliko navlaženih tekstilnih briseva ukupne površine od barem 900 cm².
- Uzorci iz rasplodnih jata koji se drže u kavezima mogu se sastojati od samo - pomiješanog fecesa iz pokretnih traka za prikupljanje fecesa, strugača ili dubokih jama, ovisno o tipu objekta. Dva uzorka od najmanje 150 g prikupljaju se za pojedinačno ispitivanje sa:
    - pokretnih traka za prikupljanje fecesa ispod svakog reda kaveza, koje redovito protječu i prazne se pužnim pogonom ili pokretnim trakama;
    - sustava jama za prikupljanje fecesa, s usmjerivača ("deflektora") ispod kaveza s kojih se struže feces u duboku jamu ispod objekta;
    - sustava jama za fecese u stupnjevitom s kavezima, u kojima su kavezi izbočeni i feces pada izravno u jamu.

U jednom uobičajeno postoji više redova kaveza. Zbirni uzorci fecesa iz svakog reda zastupljeni su u općem zbirnom uzorku. Iz svakog se rasplodnog jata uzimaju dva zbirna uzorka, kako je opisano u slijedećim podstavcima od trećeg do šestog:

U sustavima s pokretnim trakama i strugačima oni se pokreću na dan uzorkovanja prije uzimanja uzoraka.

U sustavima s usmjerivačima ("deflektorima") ispod kaveza s strugačima, prikupljaju se zbirni uzorci fecesa koji se nalaze priljubljeni na strugaču nakon njegovog puštanja u pogon.

U sustavima sa stupnjevitim kavezima bez pokretnih traka ili sustava strugača, zbirni uzorci fecesa prikupljaju se iz duboke jame.

Sustavi s pokretnom trakom za prikupljanje fecesa: zbirni fekalni materijal prikuplja se na istovarnim krajevima trake.

2.2.2.2. Službeno uzimanje uzoraka

- Rutinsko uzimanje uzoraka obavlja se sukladno točki 2.2.2.1. ovoga Pravitka.

- Uzimanje potvrđenih uzoraka nakon otkrivanja relevantnih serotipova salmonela u uzorcima iz valionice, provodi se sukladno točki 2.2.2.1. ovoga Pravitka;

Dopunski se uzorci mogu prikupiti radi mogućnog ispitivanja antimikrobnih lijekova ili inhibicije rasta bakterija kako slijedi: ptice se uzimaju nasumice iz svakog objekta na posjedu, uobičajeno do pet jedinki po objektu, osim ukoliko

mjerodavni veterinarski inspektor smatra da je potrebno uzorkovati veći broj peradi.

Ukoliko se ne potvrdi izvor zaraze, provodi se antimikrobno ispitivanje ili novo bakteriološko ispitivanje na prisustvo relevantnih serotipova salmonela u rasplodnim jatima ili njihovu potomstvu prije zabrane stavljanja u promet.

Ukoliko se otkriju antimikrobni lijekovi ili inhibitori rasta bakterija, smatra se da je infekcija salmonelom potvrđena.

(c) Sumnja na lažne rezultate

U iznimnim slučajevima kada mjerodavni veterinarski inspektor ima razlog da sumnja na rezultate testiranja (kao što su lažno pozitivni ili lažno negativni rezultati) može ponoviti uzorkovanje sukladno točki (b).

3. Pretraga uzoraka

3.1. Transport i priprema uzoraka

3.1.1. Transport

Uzorci će se po mogućnosti slati hitnom poštom ili kurirskom službom u ovlaštenu laboratorij, u roku od 24 sata nakon sakupljanja. Ako se ne pošalju u roku od 24 sata moraju se držati u frižideru. Uzorci se mogu prevoziti pri sobnoj temperaturi, ako nisu izloženi velikoj vrućini (iznad 25°C) i sunčevoj svjetlosti. U laboratoriju uzorci se moraju čuvati na hladnom do pretraživanja, koje mora početi najkasnije 48 sati nakon primitka i 96 sati nakon uzorkovanja.

3.1.2. Podlošci košara za valenje

- staviti uzorak u 1 l puferirane peptonske vode (engl. Buffered Peptone Water - u daljnjem tekstu: BPW), koja je prethodno ugrijana na sobnoj temperaturi i lagano promiješati;
- nastaviti s kultiviranjem uzorka prema metodi izdvajanja bakterija iz točke 3.2. ovoga Pravitka.

3.1.3. Uzorci navlaka za obuću i uzorci prašine

- pažljivo otpakirati svaki par navlaka za obuću (ili "čarapa") i uzoraka prašine (obris tkaninom) kako bi se izbjeglo odvajanje pripadajućeg fekalnog materijala i staviti ih u 225 ml BPW koja je prethodno ugrijana na sobnoj temperaturi.
- Bris za obuću/navlake za obuću i bris prašine u potpunosti se uranjaju u BPW kako bi se oko uzorka osiguralo dovoljno slobodne tekućine radi odmicanja salmonela s uzorka, te se stoga prema potrebi može dodati još BPW-a.

Od brisa obuće i brisa tkaninom moraju se raditi odvojeni preparati;

- ako se pet pari navlaka za obuću objedinjuje u dva zbirna uzorka, staviti pet pojedinačnih uzoraka u najmanje 225 ml BPW i osigurati da su svi uzorci potpuno uronjeni u BPW da bi salmonela migrirala iz uzorka;
- protresti kako bi došlo do potpunog zasićenja uzorka i nastaviti s kultiviranjem uzorka prema metodi izdvajanja bakterija iz točke 3.2. ovoga Pravitka.

3.1.4. Ostali uzorci fekalnog materijala

- Uzorci fecesa objedinjuju se u zajednički uzorak i temeljito miješaju, a 25 g poduzorka se sakuplja radi uzgoja bakterija.
- 25 g poduzorka dodaje se u 225 ml BPW-a koja je prethodno ugrijana na sobnoj temperaturi.
- Nastavlja se s kultiviranjem uzorka prema metodi izolacije opisanom u točki 3.2.

Ako su ISO standardi o pripremi relevantnih uzoraka za otkrivanje salmonela usuglašeni, primjenjuju se i zamjenjuju odredbe iz stavaka 3.1.2., 3.1.3. i 3.1.4. o pripremi uzoraka.

3.2. Metoda izolacije uzročnika

Izolacija relevantnih serotipova salmonela provodi se prema Izmjeni i dopuni 1. BAS EN ISO 6579-2002/AMD1:2007. "Mikrobiologija hrane i stočne hrane - Horizontalna metoda za izolaciju vrsta iz roda *Salmonella* - Izmjena i dopuna 1: Pravitka D: Izolacija vrsta iz roda *Salmonella* iz fecesa životinja i uzoraka iz okoliša iz primarne proizvodne faze."

Inkubirani BPW od uzoraka navlaka za obuću i drugih uzoraka fekalnog materijala iz točke 3.1. ovoga Pravitka mogu se objediniti za daljnju kultivaciju. U tu svrhu treba inkubirati oba uzorka u BPW kao što je navedeno u stavku 3.1.3. Od svakog uzorka uzeti 1 ml inkubiranog bujona i temeljito promiješati, a zatim uzeti 0,1 ml mješavine i inokulirati na modificiranu polučvrstu Rappaport-Vassiliadis MSRV podlogu.

Uzorke u BPW-u nakon inkubacije ne smije se tresti, miješati ili na drugi način mućkati jer to otpušta inhibitorne tvari i smanjuje kasniju izolaciju na MSRV hranjivoj podlozi.

3.3. Serotipizacija

Iz svakog pozitivnog uzorka tipizira se barem jedan izolat po sustavu Kaufmann-White- LeMinor.

3.4. Alternativne metode

Za uzorke koji su uzeti na inicijativu vlasnika, alternativne metode mogu se koristiti umjesto metoda za pripremu uzoraka, metoda izdvajanja i metoda serotipizacije navedene u točkama 3.1., 3.2. i 3.3. ovoga Pravitka, ukoliko su validirane sukladno zadnjoj verziji BAS EN ISO 16140.

3.5. Čuvanje sojeva

Potrebno je osigurati da se barem jedan izolirani soj relevantnih serotipova salmonela iz uzorkovanja po objektu i po godini tijekom provođenja službenih kontrola sačuva za daljnju fagotipizaciju ili testiranje na antimikrobnu osjetljivost, koristeći uobičajene metode za zbirku sojeva, koje moraju osigurati preživljavanje sojeva u razdoblju od najmanje dvije godine. Ukoliko mjerodavno tijelo entiteta i Brčko Distrikta BiH tako odluči, izolati iz uzorkovanja subjekata u poslovanju s hranom će se također čuvati za ove potrebe.

4. Rezultati i izvještavanje

Rasplodno jato se u svrhu postizanja cilja iz članka 3. ovoga Pravilnika smatra pozitivnim:

- kada se utvrdi prisutnost relevantnih serotipova salmonela (različite od sojeva vakcine) u jednom ili više uzoraka iz jata, čak ukoliko se relevantni serotipovi salmonela izoliraju samo u uzorku prašine, ili
- kada dodatno uzimanje uzoraka kao dio službenih kontrola sukladno točki (b) stavka 2.2.2.2 ovoga Pravitka ne potvrdi otkrivanje relevantnih serotipova salmonela, ali su u jatu nađena antimikrobna sredstva inhibitori bakterijskog rasta.

Navedeno se ne primjenjuje za iznimne slučajeve opisane u točki (c) stavka 2.2.2.2. ovoga Pravitka kada inicijalni pozitivni rezultat na salmonela na temelju uzorkovanja na inicijativu vlasnika, nije potvrđen službenim uzorkovanjem.

Positivna rasplodna jata se broje samo jedanput, bez obzira na učestalost otkrića relevantnih serotipova salmonela u tom jatu tijekom proizvodnog ciklusa i bez obzira je li uzimanje uzoraka provedeno na inicijativu vlasnika ili mjerodavnog veterinarskog inspektora. Međutim, ako uzorkovanje tijekom proizvodnog ciklusa traje kroz dvije godine, rezultat za svaku godinu se objavljuje odvojeno.

Izvješća uključuju:

- detaľan opis primijenjenih postupaka za šemu uzorkovanja i vrstu uzetih uzoraka, na odgovarajući naćin;

- (b) ukupan broj odraslih rasplodnih jata koja sadrže barem 250 kokoši koje su bile testirane barem jednom tijekom godine izvještavanja;
- (c) rezultate testiranja koji uključuju;
  - ukupan broj rasplodnih jata koja su pozitivna na bilo koju salmonelu u državi;
  - broj rasplodnih jata pozitivnih na barem jedan relevantan serotip salmonеле;
  - broj pozitivnih rasplodnih jata na svaki serotip salmonеле или на neodређен сој salmonеле (изолати које није могућно типизирати и серотипизирати);
- (d) број случајева кад узорковање као дио службене контроле не потврди иницијални позитивни резултат на salmonелу при узимању узорака на иницијативу субјекта у пословању с храном;
- (e) образложења резултата, посебиче у свежи с изнимним случајевима.

Rezultati i sve dodatne relevantne informacije isporučuju se kao dio izvješća o trendovima i izvorima из članka 9. stavka (1) Правилника о начину праћења зооноза и узрочника зооноза ("Службени гласник БиН", број 46/10).

На основу члана 10. став 5. Закона о ветеринарству у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 34/02), члана 5. Правилника за контролу salmonела и других одређених узročника зооноза који се преносе храном ("Службени гласник БиХ", број 46/10) и члана 61. став 2. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02 и 102/09), Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине доноси

**ПРАВИЛНИК
О ЦИЉЕВИМА ЗА СМАЊЕЊЕ ПРИСУСТВА
БАКТЕРИЈА ВРСТЕ SALMONELLA КОД ОДРАСЛИХ
РАСПЛОДНИХ ЈАТА ВРСТЕ GALLUS GALLUS**

Члан 1.
(Предмет)

Овим Правилником се прописују циљеви и начин узорковања за смањење присуства Salmonella enteritidis, Salmonella infantis, Salmonella hadar, Salmonella typhimurium укључујући монофазну Salmonella typhimurium са антигенском формулом 1,4,[5],12:i:- и Salmonella virchow (у даљем тексту: релевантни серотипови salmonеле) код одраслих расплodних јата врсте Gallus gallus.

Члан 2.
(Дефиниције)

Дефиниције које се користе за потребе овог Правилника су дефиниције из члана 2. Правилника за контролу salmonела и других одређених узročника зооноза који се преносе храном.

Члан 3.
(Циљеви)

- (1) Циљ за смањење salmonела код одраслих расплodних јата врсте Gallus gallus износи 1% или мање максималног процента одраслих расплodних јата врсте Gallus gallus на релевантне серотипове salmonеле.
- (2) Процјену постигнутих циљева врши Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија) у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине на крају календарске године узимајући у обзир одредбе

- Правилника за контролу salmonела и других одређених узročника зооноза који се преносе храном.
- (3) Шема тестирања на основу које се врши процјена постигнутих циљева се налази у Прилогу овог Правилника и чини његов саставни дио.

Члан 4.
(Програм)

- (1) Канцеларија ће у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине на основу одредби овог Правилника и Прилога II Правилника за контролу salmonела и других одређених узročника зооноза који се преносе храном да пропише годишњи Програм за смањење присуства бактерија врсте Salmonella код одраслих расплodних јата врсте Gallus gallus.
- (2) Програм из става (1) овог члана је обавезујући за све релевантне субјекте укључене у имплементацију истог, у складу са одредбама члана 5. став (3) и члана 6. став (2) Правилника за контролу salmonела и других одређених узročника зооноза који се преносе храном.

Члан 5.
(Престанак важења)

Ступањем на снагу овог Правилника, престаје важити Додатак I Правилника о програму тестирања за смањење присутности одређених серотипова salmonела код перади врсте Gallus gallus и ћурки ("Службени гласник БиХ", број 85/10).

Члан 6.
(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 02-7-02-2-558-10/12
29. новембра 2012. године
Сарајево

Директор
Љубомир Калаба, с. р.

ПРИЛОГ

Програм тестирања одређен за утврђивање остварености циља за смањење присутности релевантних серотипова Salmonella код одраслих расплodних јата врсте Gallus gallus

1. Обим узимања узорака

Узимање узорака за откривање присуства бактерија врсте Salmonella enteritidis, Salmonella infantis, Salmonella hadar, Salmonella typhimurium и Salmonella virchow (релевантни серотипови salmonела) мора да обухвата сва одрасла расплodна јата врсте Gallus gallus са најмање 250 јединки ("расплodна јата").

Узорковање ће се вршити не доводећи у питање одредбе Правилника за контролу salmonела и других одређених узročника зооноза који се преносе храном ("Службени гласник БиХ", број 46/10) и Правилника о начину праћења зооноза и узročника зооноза ("Службени гласник БиХ", број 46/10) у погледу услова мониторинга за друге врсте животиња или друге серотипове.

2. Мониторинг (праћење) расплodних јата
2.1. Локација, учесталост и начин узимања узорака

Узорци расплodних јата узимају се на иницијативу субјекта у пословању са храном (у даљем тексту: власник) и као дио службених контрола.

2.1.1. Узимање узорака на иницијативу власника

Узорци се узимају сваке двије седмице на мјесту које је на основу достављеног програма властите контроле